

โครงการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในปีมหามงคลทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๑. หลักการและเหตุผล

จากสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลต่อเนื่องจากการที่ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย เป็นผลให้น้ำจากฝนที่ตกลงมาไหลบ่าจากที่สูงลงสู่ที่ลุ่มต่ำอย่างรวดเร็ว เกิดการกัดเซาะพังทลายของหน้าดินเกิดดินถล่ม น้ำท่วม เป็นเหตุให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย นอกจากนี้ ทำให้ดินสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง และบางพื้นที่ที่ประสบปัญหาการชะล้างพังทลายของดินอย่างรุนแรง อาจมีผลให้ไม่สามารถใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้อย่างคุ้มค่า ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในปีมหามงคลทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยแบ่งงานรณรงค์เป็น ๒ ช่วง คือ ระหว่างวันที่ ๑ พฤษภาคม – ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ และวันที่ ๑๕ กรกฎาคม – ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในปีมหามงคลทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็น “พระบิดาแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” โดยดำเนินการในพื้นที่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งจะได้จัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ข้าราชการ ประชาชน เกษตรกร นักเรียน อบต. หมอดินอาสา หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ได้รับทราบถึงวิธีการและขั้นตอนในการนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงสภาพแวดล้อม และรู้จักคุณประโยชน์ของหญ้าแฝก โดยร่วมกันปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ต่างๆ ตามความเหมาะสม

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในปีมหามงคลทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๒.๒ เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็น “พระบิดาแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

๒.๓ เพื่อเป็นการสนองแนวพระราชดำริในการดำเนินงานรณรงค์การใช้หญ้าแฝกในการพัฒนาทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และสภาพแวดล้อม

๒.๔ เพื่อให้เกษตรกร ประชาชน และผู้ใช้ที่ดินได้รู้จักหญ้าแฝก และเข้าใจวิธีการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งรับรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ของหญ้าแฝก

๒.๕ ปลุกเพื่อป้องกันดินถล่ม น้ำท่วมพื้นที่ลาดชัน ริมนอน ริมคลอง รวมทั้งพื้นที่วิกฤต และพื้นที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

๓. เป้าหมาย

จัดให้มีการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกทั่วประเทศในช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน และช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๕๔ จัดให้เป็นเดือนแห่งการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานของรัฐให้มีความรู้ความเข้าใจวิธีการปลูกหญ้าแฝก รู้ถึงคุณประโยชน์ของหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงสภาพแวดล้อม ตลอดจนการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกด้านอื่นๆ

ระยะเวลาดำเนินการ แบ่งเป็น ๒ ช่วง ดังนี้

- ระหว่างวันที่ ๑ พฤษภาคม - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔
- ระหว่างวันที่ ๑๕ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

๔. หน่วยงานรับผิดชอบ

- สำนักงาน กปร.
- กรมพัฒนาที่ดิน
- กรมส่งเสริมการเกษตร
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- กรมทางหลวง
- กรมชลประทาน
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
- กองทัพบก
- หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- ปตท.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
- กรมวิชาการเกษตร

- กรมปศุสัตว์
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
- บริษัทผาแดงอินดัสทรี
- วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี
- วิทยาลัยการอาชีพแกลง
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ฯลฯ

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- พื้นที่ตามไหล่ถนน ริมคลอง (สาธารณะ)
- พื้นที่วิกฤต ดินถล่ม น้ำท่วม
- พื้นที่ลาดชัน
- พื้นที่เกษตรกรรม

๖. งบประมาณ

ใช้งบประมาณจากงบปกติปี ๒๕๕๔ ของหน่วยงาน

๗. แนวทางการดำเนินงาน

๗.๑ หน่วยงานจัดทำแผนการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกประจำปี ๒๕๕๔ ในระหว่างวันที่ ๑ พฤษภาคม - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ และวันที่ ๑๕ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งแผนการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกจะมีรายละเอียด วันที่ดำเนินการ พื้นที่ดำเนินการ จำนวนกล้าหญ้าแฝกที่จะใช้ปลูก และจำนวนพื้นที่ที่จะดำเนินการปลูก (ตามแบบฟอร์มที่กำหนด) โดยจัดทำรายละเอียดแผนการรณรงค์ดังกล่าว แจงให้ฝ่ายเลขานุการฯ สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน โทร/โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๑๕๖๕ E-mail: osb_8_ldd@hotmail.com ภายในเดือนเมษายน ๒๕๕๔

๗.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมพันธุ์กล้าหญ้าแฝก และประสานงานในพื้นที่ให้พร้อมก่อนการ
รณรงค์ปลูกหญ้าแฝก

๗.๓ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกผ่านสื่อต่างๆ
เช่นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และอื่นๆ

๗.๔ เมื่อดำเนินการรณรงค์แล้ว ขอให้สรุปเป็นรายงานพร้อมภาพถ่ายส่ง ฝ่ายเลขานุการฯ
สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน โทร/โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๑๕๖๕ E-mail:
osb_8_ldd@hotmail.com ในแต่ละช่วงของการรณรงค์ด้วย ทั้งนี้ ให้ส่งฝ่ายเลขานุการฯ ภายในเดือน
กันยายน ๒๕๕๔ เพื่อรวบรวมสรุปผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้า
แฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทราบต่อไป

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกษตรกรและผู้ที่ใช้ประโยชน์ที่ดินได้รับทราบ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่ทรงเป็นผู้ริเริ่มการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำและ
ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในประเทศไทย

๘.๒ เกษตรกรและหน่วยงานของรัฐ ประสานร่วมมือและพร้อมใจกันปลูกหญ้าแฝกใน ๒ ช่วง คือ
วันที่ ๑ พฤษภาคม - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ และวันที่ ๑๕ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔
ตามความเหมาะสม

๘.๓ ทำให้เกษตรกรได้รู้จักและคุ้นเคยกับการปลูกหญ้าแฝกในไร่นามากขึ้น ทำให้การแนะนำ
ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกง่ายขึ้น และช่วยให้เกษตรกรมีความรู้และยอมรับมาตรการการอนุรักษ์
ดินและน้ำและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยใช้หญ้าแฝกมากขึ้น

๘.๔ การใช้ระบบหญ้าแฝกจะช่วยลดต้นทุนในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินให้น้อยลง
ขณะเดียวกันประสิทธิภาพในการดักตะกอนดิน ป้องกันดินถล่ม น้ำท่วมฉับพลันได้ในระดับหนึ่ง และ
ความคงทนสามารถอยู่ได้นานหลายปี พร้อมเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมอีกด้วย

- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ
ด้านส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- โทร/โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๑๕๖๕
- E-mail : osb_8_ldd@hotmail.com